

Davorin Eržišnik
(1942–2002)

Dana 4. srpnja 2002. preminuo je kolega Davorin Eržišnik.

Rođen je 6. rujna 1942. u Zagrebu. U Zagrebu pohađa osnovnu školu i gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je povijest, stekavši tako stručno zvanje profesor povijesti. Na Fakultetu organizacije i informatike u Varaždinu, završio je 1989. poslijediplomsko obrazovanje s magistarskom temom "Odabiranje konvencionalne registraturne građe u RH danas", stekavši tako stručnu spremu magistra informacijskih znanosti s područja arhivistike. Upisan je u Registar znanstvenih djelatnika Republike Hrvatske u Ministarstvu znanosti. Bio je izvanredni predavač na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu iz predmeta "Vrednovanje arhivskog gradiva", kao i na Upravnom studiju Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu iz predmeta "Vrednovanje arhivskog gradiva" i predmeta "Arhivistika".

Životni put kolege Davorina Eržišnika nije bio vezan jedino uz Zagreb, mada je u njemu proživio najveći dio svoga životnog i radnog vijeka. Nakon nekoliko privremenih zaposlenja (rad u prosvjeti), od 1971. zaposlen je u arhivskoj službi. Do 1978. radio je u Arhivu Srednje Bosne u Travniku. Nakon toga vraća se u Zagreb i zapošljava u Arhivu Hrvatske u Zagrebu, danas Hrvatskom državnom arhivu. U Hrvatskom državnom arhivu radio je najduže, do samog konca i ostavio najviše.

Gotovo od samog dolaska u Hrvatski državni arhiv bio je voditelj Odsjeka za nadzor nad pismohranama (Vanjske službe). Odlukom Arhivskog savjeta Hrvatske 1988. stekao je zvanje viši arhivist. Rješenjem Arhivskog vijeća od 23. kolovoza 1995. stekao je zvanje arhivski savjetnik.

Objavio je veći broj stručnih radova s područja arhivistike, uredskog poslovanja i arhivske službe. Objavljivao je u raznim časopisima: *Arhivskom vjesniku*, *Privrednom vjesniku*, *Glasniku arhiva i društava arhivskih radnika BiH*, glasnica područnih arhiva Hrvatske i drugdje (popis radova u prilogu). Kao redaktor sudjelovao je u izdavanju Priručnika iz arhivistike za djelatnike u pismohranama. Bio je član redakcije *Arhivskog vjesnika*.

Od svog prvog objavljenog rada "Funkcionalne cjeline kao osnova za sistematizaciju i vrednovanje knjigovodstvene dokumentacije" iz 1978, pa do posljednjeg "Informatizacija i uredsko poslovanje, povijesni pregled i perspektive", nizao se predan rad, aktivno pisanje i doprinos novim idejama. Aktivno je sudjelovao na mnogobrojnim savjetovanjima, uvijek za govornicom, a ne tek u "dremljivoj" publici. Znali su ga kolege iz svih arhiva. Bio im je kolega, u pravom značenju savjetnik, većini prijatelj. Neprijatelja nije poznao. Znali su ga u Hrvatskoj, ali i znatno šire. Utoliko je šok njegova odlaska bio veći.

Ovdje, u Hrvatskom državnom arhivu, dao je nov pravac Vanjskoj službi. Možemo reći da ju je zapravo upravo on, u modernom, pravom smislu, oformio i ustrojio. Dakako, ne smijemo ovdje previdjeti njen stvarni začetak 1959. – pionirski prokrčen put i doprinos kolege Stjepana Bačića, njen razvoj tijekom šezdesetih i prve polovice sedamdesetih godina.

Što se djelatnosti Vanjske službe tiče i izravno kolege Davorina Eržišnika, prisjećamo se koliko je samo pismohrana pregledao, koliko uredio, koliko ih je stvoreno upravo njegovim zalaganjem. Koliko je gradiva zbrinuto i spašeno upravo njegovom ustrajnošću. Koliko je ljudi educirano, upoznato s time što je to uopće arhivsko gradivo, u čemu je njegova vrijednost, zašto ga čuvamo ili ne čuvamo i kako s njime postupati. Koliko je tu bilo rada, "šetnji", strpljivosti i "glasnica". Spomenimo mnoštvo pravilnika raznih ustanova pri čijoj izradi je upravo on bio mentor, raznih listâ koje je trebalo usklađivati, sjetimo se općih propisa, općih listâ. Sjetimo se da je često bio bolji pravnik od mnogih pravnika.

Spomenut ćemo bezbrojne zapisnike koje je sastavio, promemorije, rekonstrukcije historijata raznih ustanova, službene bilješke i sl. Dao je smjernice kako urediti evidencije, kako ih voditi, kako ih učiniti operativnima. Uredio ih je na klasičan način, ali i na suvremenim principima. Sredinom devedesetih osmišljena je i stvorena kompjutorska baza podataka na razini Odjela. Zaboravili smo spomenuti shematizme. Uz njegovo koordiniranje stvoreni su shematizmi tijela Državne uprave (1945-1990) i shematizam Državnih fondova, zajednica i SIZ-ova (1945-1990). I tko bi se sada sjetio svega, svih važnih i onih manje važnih, tekućih poslova. Toga ćemo se prisjećati s vremenom i tada govoriti: "E, da, i to je bilo!"

Jednom, na kraju, kada čovjeka više nema, možda svi ovi podaci nisu uistinu presudni kada se nekoga sjećamo. Dakako, sve su to segmenti čovjekova života i čine ljudski život. To je ono čemu je bio posvećen veliki trud. To zaboraviti i prešutjeti značilo bi grubo izbrisati polovicu čovjeka, polovicu njegovih nastojanja i interesa, čitavu polovicu jednog vremena. Ali kada se sjećamo kolege Davorina Eržišnika, onda ga se prije svega sjećamo kao dobrog, stručnog, poštovanog kolege. Što znači dobar kolega? Što to znači? Trećinu života, ako ne gotovo i polovicu, provedemo na radnom mjestu, na poslu. Zamislimo kako je to ako nemamo dobrog kolegu, ako nismo okruženi pravim ljudima. A dobar *netko* znači: pomoći drugome, priskočiti drugome, naučiti drugog, biti odlučan i prepoznatljiv kao čovjek. Sve je to bio kolega Davorin Eržišnik. Uzmimo u obzir kako on nije bio samo i jedino uobičajen kolega. Bio je šef. Biti dobar šef teže je nego biti samo dobar kolega. To moći, to je vrlina.

Sjećamo ga se kao čovjeka širokih interesa. Nije to bila samo arhivistika, kojoj se dakako najviše posvetio, nije bila samo povijest gdje se zaista izrazito dobro kretao pričajući i znajući toliko da smo najčešće samo posramljeno slušali, već je njegov interes bila i znanost uopće, književnost, pitanja jezika i pisanja, politika, pravo,

filozofija itd. Pričati o svemu tome sa stilom i zanimljivo – to je bio on. Takvih profesora, erudita, ljudi od držanja, ljudi od nečeg, možemo reći, idiličnog i romantičnog u sebi, u svom znanju i odgoju, gotovo da više nema. A sad ih je još i manje.

Neke ljude se voli, neke ne volimo, prema nekima smo indiferentni. To je život, i to je, da parafraziramo Miroslava Krležu, pisca kojeg je kolega Davorin Eržišnik izrazito volio, "nešto neobjašnjivo, neopipljivo i mutno u relacijama simpatija i antipatija koje osjećamo". Ipak, kod kolege Davorina Eržišnika s time smo načisto. Takve ljude ne samo da se poštuje, ne samo da su simpatični, već se takve ljude zapravo zavoli i voli ih se.

Život je nažalost suviše krhka staza koju gradimo preko provalija života sami. Ipak, to što ostavljamo dovoljno je čvrsto da još dugo tim putem mogu prolaziti oni koje zanima kuda smo to zapravo stremili. Za njih je sve to i bilo građeno. Kolega Davorin Eržišnik ostavio nam je tu stazu.

Miljenko Pandžić
Hrvoje Kirić

Popis objavljenih radova Davorina Eržišnika:

"Funkcionalne cjeline kao osnova za sistematizaciju i vrednovanje knjigovodstvene dokumentacije", *Arhivski vjesnik*, br. 21-22, Zagreb 1978/1979.

"Neki problemi i iskustva u vezi s donošenjem i primjenom lista, ustrojstva i vođenja arhivske knjige", *Glasnik arhiva i društva arhivskih radnika BiH*, Sarajevo 1978/1979.

"Kancelarijsko poslovanje organa uprave 1945. do 1972.", *Glasnik arhiva i društva arhivskih radnika BiH*, Sarajevo 1980/1981.

"Neki aspekti zaštite arhivske građe u nastajanju", *Arhivski vjesnik*, br. 24, Zagreb 1981.

"Komentar i primjena Pravilnika o odabiranju i izlučivanju registraturne građe (propisi SRH)"

"Kriteriji vođenja evidencija o arhivskoj građi u nastajanju", *Arhivski vjesnik*, br. 25, Zagreb 1982.

"Uredsko poslovanje – vođenje arhivske knjige", *TEB – Privredni vjesnik*, br. 14/1982.

"Primjeri sastavljanja popisa arhivskog materijala za izlučivanje", *TEB – Privredni vjesnik*, br. 35/1982.

"Zakon i provedbeni propisi o odabiranju i izlučivanju registraturne građe u SRH", *Glasnik arhiva DAR BiH*, br. 22/1982.

"Opći akt o čuvanju arhivskog materijala za organizacije udruženog rada privredne djelatnosti", *TEB – Privredni vjesnik*, br. 33-34/1984.

"Opći akt o čuvanju arhivskog materijala", *TEB – Privredni vjesnik*, br. 221/1984.

"Zaštita arhivske i registraturne građe izvan arhiva", *Profil savremenog arhiva*, Beograd 1984.

"Prijedlozi za unaprijeđenje zaštite arhivske i registraturne građe izvan arhiva", *Arhivski vjesnik*, br. 29, Zagreb 1986.

"Organi i organizacije republike u razdoblju 1953-1963", *Zbornik savjetovanja SDARH, Tuheljske toplice* 1989.

"Uredsko poslovanje organa uprave u razdoblju nakon 1945. godine", *Zbornik savjetovanja SDARH, Tuheljske toplice* 1989.

"Preorijentacija rada u vanjskim službama SRH", *Arhivski vjesnik*, br. 33, Zagreb 1990.

"Koncept informatičke obrade prema Uredbi o uredskom poslovanju", *Vjesnik historijskog arhiva u Rijeci*, br. 32/1990.

"Osnove uredskog poslovanja", *Arhivistika za djelatnike u pismohranama*, Zagreb 1992.

"Izlučivanje registraturne građe", *Arhivistika za djelatnike u pismohranama*, Zagreb 1992.

"Arhivistika za djelatnike u pismohranama", Zagreb 1992. (uređivanje i koautorstvo)

"Odabiranje konvencionalne registraturne građe u RH danas", *magistarski rad*, Varaždin 1990.

"Vrednovanje, odnos između teorije i prakse", *Arhivski vjesnik*, br. 38, Zagreb 1995. (referat za savjetovanje u Bjelovaru)

"Arhivske jedinice i njihov opis – informacijski osvrt", *Arhivski vjesnik*, br. 39, Zagreb 1996. (savjetovanje u Bolu na Braču 1995. godine)

"Pretpostavke za valorizaciju zapisa na elektronskim medijima", *Arhivski vjesnik*, br. 41, Zagreb 1998. (savjetovanje u Bizovcu 1997. godine)

Ponovljeno izdanje "Pretpostavke za valorizaciju zapisa na elektronskim medijima", *Arhivska praksa Tuzla*, br. 3/2000.

"Informatizacija i uredsko poslovanje – povijesni pregled i perspektive", *Arhivski vjesnik*, br. 43, Zagreb 2000.

Popis neobjavljenih radova:

"Pregled dosadašnjih iskustava na organizaciji diplomatskog arhiva u Republici Hrvatskoj" (savjetovanje u Dubrovniku, 8-10 listopada 1999)

"Struktura i organizacija arhiva u gospodarstvu" (Okrugli stol "Gospodarski arhivi", u okviru Tjedna arhiva HDA, Zagreb 2001)

"Suвременa pismohrana i arhivska služba" (I. kongres hrvatskih arhivista, Zagreb, 25. listopada 2001)